Економічні науки

УДК 338.432

Швачко Єлизавета Юріївна
слухач магістратури
Сумського національного аграрного університету
Швачко Елизавета Юрьевна
слушатель магистратуры
Сумского национального аграрного университета
Shvachko Elizabeth
Master's Student of the
Sumy National Agrarian University

ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ СВИНАРСТВА НА ОСНОВІ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ

ПОВЫШЕНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРОИЗВОДСТВА ПРОДУКЦИИ СВИНОВОДСТВА НА ОСНОВЕ ИНТЕНСИФИКАЦИИ РАЗВИТИЯ ОТРАСЛИ

IMPROVING THE ECONOMIC EFFICIENCY OF PIG PRODUCTION BASED ON BRANCH'S DEVELOPMENT INTENSIFICATION

Анотація. *В статті досліджено теоретичні аспекти інтенсифікації свинарства та визначено основні напрямки підвищення економічної ефективності галузі у сільськогосподарських підприємствах.*

Ключові слова: *інтенсифікація, економічна ефективність, свинарство, конкурентоспроможність.*

Аннотация. *В статье исследованы теоретические аспекты интенсификации свиноводства и определены основные направления повышения экономической эффективности отрасли в сельскохозяйственных предприятиях.*

Ключевые слова: *интенсификация, экономическая эффективность, свиноводство, конкурентоспособность.*

Summary. *The article analyzes the theoretical aspects of intensification of pig breeding and determines the main directions of increasing the economic efficiency of the industry in agricultural enterprises.*

Key words: *intensification, economic efficiency, pig breeding, competitiveness.*

Постановка проблеми. Тема інтенсифікації свинарства і розробка шляхів підвищення її економічної ефективності важлива в наш час. Актуальність питання визначається необхідністю вирішення протиріч при переводі галузі свинарства на інноваційну модель розвитку: з одного боку, вітчизняною наукою розроблені нові прогресивні методи селекційно-племінної роботи, поліпшення відтворення стада, вдосконалення системи годівлі, утримання і використання тварин, з іншого боку, породний склад на свинокомплексах і спеціалізованих фермах практично не оновлюється. В окремих регіонах є ресурсний потенціал (земельний, трудовий) для збільшення поголів'я свиней, але недолік капіталу стримує процес розвитку свинарства як найбільш скоростиглої галузі тваринництва, що призводить до збільшення частки імпортного м'яса в структурі харчування населення. Створення агрохолдингів, до складу яких входять свинокомплекси, з одного боку, забезпечують розвиток великотоварного виробництва і залучення приватних інвестицій, що підвищує рівень інтенсифікації в галузі, але, з

іншого боку, обмежує ефективне переміщення ресурсів і готової продукції, що знижує ефективність інтенсифікації та конкурентоспроможність продукції [1; 2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми ефективності виробництва продукції свинарства та підвищення її конкурентоспроможності досліджувалися в працях багатьох вчених, зокрема таких як: Волощук В.М., Данилів Б.В., Лозинська І.В., Ніценко В. С., Оляднічук Н.В. та ін. Але недостатньо вивченими залишаються питання інтенсифікації виробництва в сучасних умовах розвитку свинарства, що і визначає актуальність даного дослідження.

Формулювання цілей статті. Проаналізувати основні напрями підвищення ефективності виробництва продукції свинарства на основі інтенсифікації виробництва.

Виклад основного матеріалу. Запровадження в сільськогосподарське виробництво індустріальних технологій, згідно з дослідженнями передового досвіду, дозволяє значно збільшити вихід продукції, підвищити її якість, та знизити витрати на одиницю продукції, а також поліпшити умови праці. При інтенсифікації галузі свинарства необхідно враховувати технологічні чинники, що в значній мірі може впливати на рівень виробництва і кінцевий економічний результат [3].

При вивченні економічних процесів і визначенні тенденцій розвитку галузі свинарства на інтенсивній основі необхідне застосування сучасних методів і технічних прийомів, а також всебічне врахування передової вітчизняної та зарубіжної практики, галузевих і регіональних особливостей виробництва і реалізації продукції свинарства.

Інтенсифікація ведення галузі свинарства характеризується показниками забезпеченості ресурсами і сумою витрат на голову, а також

показниками зоотехнічних заходів. Ступінь поширення інтенсивних, ресурсозберігаючих та екологічно чистих технологій, що забезпечують високу продуктивність тварин і високу якість продукції, є узагальнюючим показником зоотехнічних і ветеринарних заходів. Особливе значення мають ветеринарні заходи – щеплення, лікування і т. п., ступінь їх поширення, якість, терміни, так як в результаті несвоєчасних ветеринарних заходів можливі негативні наслідки, пов'язані з забоєм поголів'я, падіжом молодняка і т. ін. Це може серйозно погіршити економічні показники.

В даний час, загальною тенденцією розвитку свинарства є перехід від екстенсивних до інтенсивних технологій, а також до технологій промислового типу, ступінь поширення яких, як і узагальнюючі показники інтенсифікації, є важливими характеристиками підприємств. Класичне визначення суті інтенсифікації виробництва полягає в збільшенні його обсягу і валового доходу (прибутку) за рахунок додаткових вкладень основних і оборотних коштів, зростання продуктивності кожної одиниці витрат – трудових, матеріальних, фінансових. Стосовно до агропромислового виробництва це означає отримання максимальної кількості кінцевих продуктів високої якості, що забезпечують споживчий попит, прибуток на одиницю: сировини, займаної посівної площі, виробничої потужності при оптимальних витратах виробництва. Отже, інтенсифікація виробництва в цілому характеризується кінцевим результатом, отриманим в одиницю часу або віднесеного на одиницю витрачених ресурсів [4].

В умовах глобалізації економіки та високої конкуренції дослідження інтенсифікації виробництва необхідно розглядати з позицій системного підходу, що враховує вплив технічних, технологічних, економічних, організаційних, правових, екологічних чинників [5].

Аналіз вітчизняного та світового досвіду дозволив виділити п'ять груп основних умов, необхідних для забезпечення інтенсивного розвитку свинарства.

Перша група об'єднує найбільш важливі умови для будь-якої галузі тваринництва – технічний прогрес в області кормовиробництва і годівлі тварин, що дозволяє за рахунок збільшення питомої ваги в кормових раціонах зерна і білкових концентратів досягти їх збалансованості за основними елементами живлення, збагатити різними стимулюючими і лікувально-профілактичними препаратами.

Друга група пов'язана з підвищенням продуктивності тварин в області племінної роботи. В умовах індустріалізації галузі підвищення продуктивності повинно здійснюватися в результаті максимального використання генетичного потенціалу свиней, ефективного комплектування стада ремонтним молодняком, вирощування тварин в умовах, адекватних науково обґрунтованим технологіям їх утримання.

Третя група умов передбачає оптимізацію масштабів, розміщення і спеціалізації виробництва продукції тваринництва в країні, регіонах і сільськогосподарських підприємствах. Концентрація виробництва сприяє модернізації обладнання, створення систем машин для механізованого та автоматизованого виробництва в приміщеннях закритого типу з автоматично регульованим освітленням, опаленням, вентиляцією.

Четверта група умов, що забезпечують інтенсивний розвиток свинарства, складається в пропорційному розвитку всіх сфер АПК, випереджаючому розвитку індустрії з обслуговування тваринництва, його виробничому забезпеченні, поглибленої переробки тваринницької продукції.

До п'ятої групи належать умови, пов'язані з організацією наукових досліджень для задоволення практичних потреб тваринництва,

раціоналізацією виробничих процесів на основі розробки нових технологій і їх впровадження у виробництво [6].

Створення відповідних умов сприятиме інтенсивному розвитку свинарства і підвищення ефективності його виробництва.

Специфікою галузі свинарства є те, що готова продукція надходить протягом усього року. Заробітна плата нараховується не за виконання робіт, а за отриману продукцію, що відповідає одному з двох базових принципів побудови оптимальної системи оплати праці [7].

Важливе значення в підвищенні ефективності виробництва продукції свинарства на підприємстві має зростання фондовіддачі, що характеризується кількістю продукції, отриманої підприємством на одиницю вартості основних фондів. Фондовіддача в значній мірі залежить від ступеня використання окремих видів основних фондів – машин, обладнання, приміщень та ін. На жаль, у вітчизняному виробництві, наявне на свинарських підприємствах станкове обладнання для прийому опоросів, утримання холостих і супоросних маток в даний час в більшості випадків технічно застаріло і потребує реконструкції, оскільки рівень інтенсифікації, ступінь технологічності визначають успішне функціонування галузі [8].

Ефективність застосування оборотних фондів оцінюється показниками матеріаломісткості – витратами матеріальних засобів на одиницю продукції. При виробництві свинини основні витрати займають корми, які складають сьогодні до 70% від загальних виробничих вкладень. Через незбалансованість раціонів за поживними речовинами свинарські господарства отримують недостатній для рентабельного виробництва середньодобовий приріст живої маси тварин. Тільки повна збалансованість раціонів і комбікормів по всіх незамінних елементах живлення – енергії, протеїну, амінокислот, вітамінів,

мінеральних речовин, антиоксидантів та інших біологічно активних речовин – гарантує високу продуктивність тварин та низькі витрати кормів [9].

У підвищенні ефективності виробництва свинини грають важливу роль резерви зниження собівартості. Систематичний аналіз її за статтями витрат дозволяє оперативно знаходити причини, що викликають подорожчання продукції свинарства, своєчасно вживати заходів щодо їх усунення.

Висновки. Економічна ефективність на свинарському підприємстві характеризується зростанням виробництва високоякісної продукції при найменших затратах праці і коштів для найбільш повного задоволення потреб членів суспільства. Головним напрямом підвищення ефективності галузі є інтенсифікація виробничих процесів на основі сучасних технологій утримання, удосконалення племінної роботи, покращення ветеринарного обслуговування.

Література

1. Пилипенко В.В. Науково-практичні аспекти оцінки конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств / В. В. Пилипенко, Н.М. Пилипенко // Вісник СНАУ. – №1(67) – 2016. – С. 73-78
2. Пилипенко Н.М. Конкурентоспроможність: концептуальні основи формування / Н.М. Пилипенко // Вісник СНАУ. Серія «Економіка та менеджмент» — 2006. — Випуск 5–6 (22–23). — С. 52–58.
3. Лозинська І.В. Технологічні основи підвищення економічної ефективності вирощування свиней в сільськогосподарських підприємствах на основі інтенсифікації виробництва / І.В. Лозинська // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія:

Економіка і менеджмент. – 2014. – Вип. 4. – С. 53-58. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vsna_ekon_2014_4_13

4. Данилів Б.В. Інтенсифікація свинарства на основі індустріального розвитку галузі: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.04 / Б.В. Данилів; Харківський національний аграрний ун-т ім. В.В.Докучаєва. – Х., 2009. – 20 с.
5. Пилипенко В.В. Концептуальні засади формування державної аграрної політики в контексті реформування аграрного сектору економіки / В. В. Пилипенко // Глобальні та національні проблеми економіки. – №11. – 2016. – С.186-190. Режим доступу: http://global-national.in.ua/issue-11-2016/19-vipusk-11-cherven-2016-r/2087-pilipenko-v-v-kontseptualni-zasadi-formuvannya-derzhavnoji-agrarnoji-politiki-v-konteksti-reformuvannya-agrarnogo-sektoru-ekonomiki
6. Оляднічук Н.В. Інтенсифікація галузей тваринництва в сільськогосподарських підприємствах: автореферат дис... канд. екон. наук: 08.00.04 / Н.В. Оляднічук // Білоцерківський національний аграрний університет. – Біла Церква, 2009. – 20 с.
7. Пилипенко В.В. Теоретичні аспекти взаємозв'язку продуктивності та оплати праці / Пилипенко В.В. // Вісник СНАУ. – Серія: „Економіка та менеджмент". Випуск 4(28), 2008. – с.23-25
8. Ніценко В. С. Економічна ефективність інтенсифікації галузі свинарства: теоретико–методичний аспект / В.С. Ніценко // Формування ринкових відносин в Україні. – 2016. – № 1. – С. 107-111. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2016_1_27
9. Волощук В.М. Економічна ефективність виробництва продукції свинарства за різного рівня збалансованості раціонів / В.М. Волощук, О.І. Підтереба, С.Ю. Смислов, Ю.А. Коваль, Н.М. Бейдик // Свинарство.

– 2014. – Вип. 65. – С. 283-288. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/svun_2014_65_51